

ધોરણ : 6

ગુજરાતી

પાઠ : 7

પગલે પગલે

સ્વ-અધ્યયનપોશી સોલ્યુશન

અધ્યયન નિષ્પત્તિ:

- G6.1 વાર્તા, કાવ્યો, ચિત્રવર્ણન, નાટકો, ચર્ચા, કિસ્સાઓ સાંભળો, સમજે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.
- G6.3 રમતો, પ્રવૃત્તિઓ, પ્રોજેક્ટકાર્ય દ્વારા સમજ કેળવી પ્રસંગોચિત અહેવાલલેખન કરે છે.
- G6.5 દૃશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનો દ્વારા મળતી માહિતી સમજે છે અને તારણો કાઢે છે.
- G6.6 સાંકેતિક બોર્ડ, સમયપત્રક, ટ્રાફિક સિંઝલ, નકશા, પ્રતીકો, સમાચારપત્રો, સામયિકો અને સંસાહિત્ય વાંચીને સમજું શકે છે.
- G6.9 પ્રત્યક્ષ મુલાકાત વખતે આત્મવિશ્વાસપૂર્વક પોતાની વાત રજૂ કરી પ્રશ્નોત્તરી કરી શકે છે.
- G6.12 કોઈ એક શબ્દ કે વિચાર પરથી થોરાય મરોડ સાથે બે શબ્દો વચ્ચે થોરાય અંતર રાખી વિરામચિન તથા માન્ય જોડણી સાથે લેખન કરે છે.
- G6.13 વાતચીત, થટના કે પ્રસંગવર્ણન લખી શકે તેમજ ગાંધી-પદ્ય ચૂક્ખિનો અર્થવિસ્તાર કરે છે.
- G6.13 કાવ્યપંક્તિઓનું પદ્યમાંથી ગદામાં તેમજ ગાંધમાંથી પદમાં લેખન કરે છે.

પ્રશ્ન 1. કાવ્યપંક્તિઓને યોગ્ય કુમમાં ગોઠવો.

(1) પંથ તારો કાયે જા.

પગલે પગલે સાવધ રહીને;

અંતરને અજવાળી વીરા

પ્રેમળતા પ્રગટાવ્યે જા.

➤ પગલે પગલે સાવધ રહીને;

પ્રેમળતા પ્રગટાવ્યે જા.

અંતરને અજવાળી વીરા

પંથ તારો કાયે જા.

(2) શિસ્ત, શાંતિને સેવાનો તું,

સ્વાર્થ સામે જોતો ના;

પાઠ સૌને આપ્યું જા,

હિંમત તારી ખોતો ના.

➤ હિંમત તારી ખોતો ના.

સ્વાર્થ સામે જોતો ના;

શિસ્ત, શાંતિને સેવાનો તું,

પાઠ સૌને આપ્યું જા,

પ્રશ્ન 2. કોસમાં આપેલ શબ્દોના વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો કોષ્ટકમાંથી શોધો.

(દુર્ગમ, અજવાળું, નિર્ભય, તડકો, શાંતિ, સ્વાર્થ)

અં	ધા	સુ	નિ:	ડો	રિ	ઓ
મ	ધા	દું	ક	સ્વા	ચ	શાં
સુ	ડો	દું	નિ:	ડો	ર્થ	ક
મ	ગ	શુ	અ	ડો	પો	ર
દું	સ	મ	પો	શાં	ક	પો
ડો	ચ	ર	નિ:	પો	રિ	ક
શાં	સુ	ધા	ર્થ	ચ	ડો	રિ

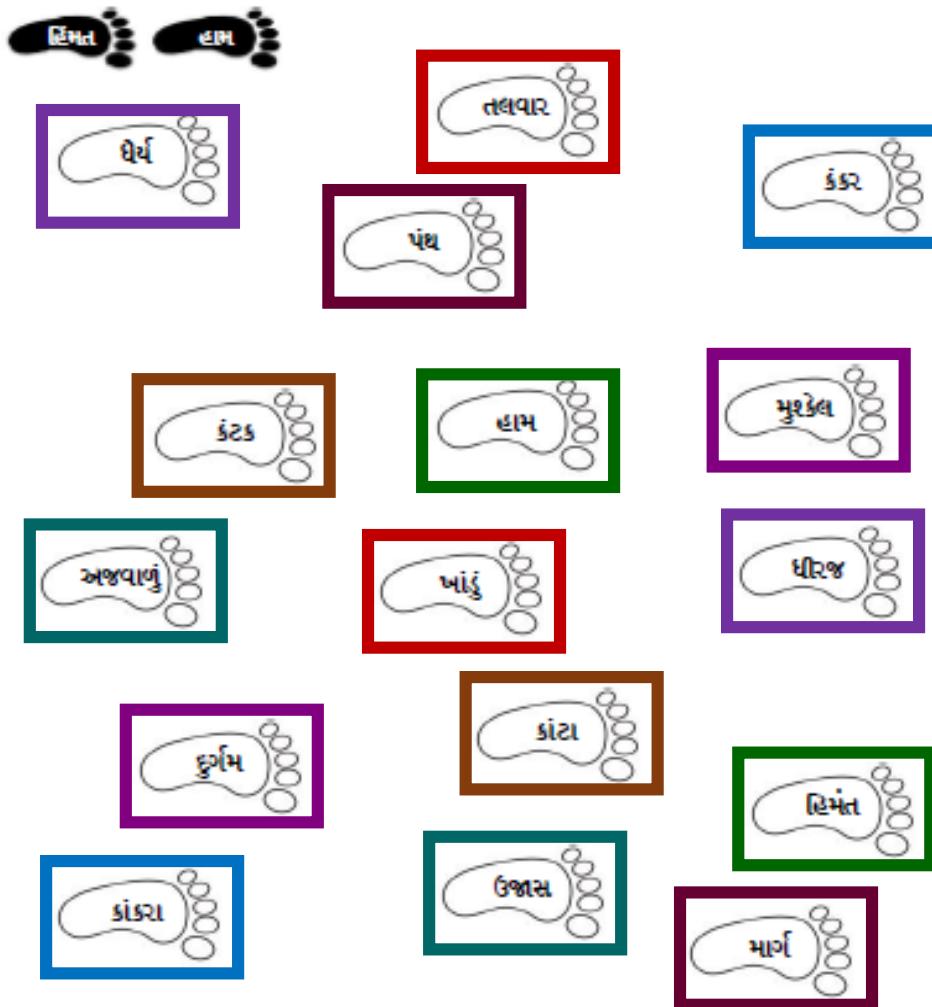
દુર્ગમ	x	સુગમ
અજવાળું	x	અંધારું
નિર્ભય	x	દરપોક
તડકો	x	ઇયડો
શાંતિ	x	અશાંતિ
સ્વાર્થ	x	નિઃશ્વાર્થ

પ્રશ્ન 3. કૌસમાં આપેલ શબ્દોમાંથી જાતિવાચક અને વ્યક્તિવાચક શબ્દોનું વર્ગીકરણ કરો.

(વડ, પર્વત, ગંગા, વૃક્ષ, નદી, પક્ષી, ગાંધીનગર, નગર, મોર, ગિરનાર)

જાતિવાચક	વ્યક્તિવાચક
પર્વત	વડ
વૃક્ષ	ગંગા
નદી	ગાંધીનગર
પક્ષી	મોર
નગર	ગિરનાર

પ્રશ્ન 4 એક પગલામાં આપેલ શબ્દનો સમાનાર્થી શબ્દ બીજા પગલામાં આપેલ છે. બંને પગલ શોધો અને સમાન રંગ પૂરો.

પ્રશ્ન 5. અહીં આપેલા ભાવાર્થને સુસંગત પંક્તિ કાવ્યમાંથી શોધી અને લખો.

(1) મુશ્કેલ પરિસ્થિતિમાં પણ હિંમત હારવી નહીં અને માત્રને માત્ર પોતાનું જ વિચારવું નહીં.

➤ હિંમત તારી ખોતો ના, સ્વાર્થ સામે જોતો ના ;

(2) જીવનપંથમાં કંટક અને કાંકરાડુપી મુશ્કેલીઓ આવશે અને તડકાડુપી દુઃખ પણ આવશે.

➤ કાંટા આવે, કંકર આવે, ધોમ ધખંતી રેતી આવે;

(3) જીવનમાં દરેક કદમ પર સાવધાની રાખવી અને પરસ્પર સ્નેહ રાખી આગળ વધવું.

➤ પગલે પગલે સાવધ રહીને પ્રેમજીતા પ્રગટાવ્યે જ.

પ્રશ્ન 6. (અ) કાવ્યમાંથી ધ, ચ, અને પ થી શરૂ થતા શબ્દો શોધીને લખો.

ધ

ધોમ

ધંખતી

ધારે

ધૈર્ય

ધારી

પ

પગલે

પ્રેમજત્તા

પ્રગાટાવ્યું

પંથ

પાઠ

શ

સ્વાર્થ

સામે

સેવા

સૌને

પ્રશ્ન 6. (બ) ઉપરના શબ્દોને શબ્દકોશના કુમમાં ગોઠવો.

- ✓ ધંખતી, ધારી, ધારે, ધૈર્ય, ધોમ
- ✓ પગાલે, પંથ, પાઠ, પ્રગટાવ્યું, પ્રેમજતા
- ✓ સ્વાર્થ, સામે, સેવા, સૌને

પ્રશ્ન 6. (ક) ઉપરના શબ્દોમાંથી બે-બે શબ્દોનો ઉપયોગ કરી વાક્યો બનાવો.

1. વિદ્યાર્થીમાં સૌને માટે સેવાનો ગુણ હોવા જોઈએ.
2. આપણે પ્રેમજીતા પ્રગાટાવવી જોઈએ.
3. જીવનમાં ઘૈર્યના પાઠ શિખવા જોઈએ.
4. ખાંડાની ધારે ચાલતા ઘૈર્ય રાખવું જોઈએ.
5. ધોમ ધખતી રેતમાં ચાલવું કઠીન છે.

પ્રશ્ન 7. નીચે આપેલ સેનિટાઇઝરની બોટલના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

(1) આપણે સેનિટાઇઝરનો ઉપયોગ શા માટે કરીએ છીએ?

➤ હાથમાં રહેલ જીવાણું નાશ પામે તે માટે સેનિટાઇઝરનો ઉપયોગ કરીએ છીએ.

(2) જો તમે સેનિટાઇઝરની ત્રણ બોટલ ખરીદવા હશ્ચતા હો તો
તમારે કેટલી કિંમત ચૂકવવી પડશે?

➤ મારે 3 બોટલ ખરીદવા 150 રૂપિયા કિંમત ચૂકવવી પડશે.

(3) બોટલ પર લખેલ 'ml' શું દર્શાવે છે? જથ્થો કે સંખ્યા?

➤ બોટલમાં લખેલ ml જથ્થો દર્શાવે છે.

(4) આ સેનિટાઇઝરનું ઉત્પાદન ક્યારે કરવામાં આવ્યું છે?

➤ આ સેનિટાઇઝરનું ઉત્પાદન તારીખ 20/3/2020 ના રોજ કરવામાં
આવ્યું છે.

(5) પ્રકૃતિ સેનિટાઇઝર તમામ કીટાણુઓનો નાશ કરે છે, સાચું કે ખોટું?

➤ પ્રકૃતિ સેનિટાઇઝર તમામ કીટાણુઓનો નાશ કરે છે તે ખોટું છે.

(6) આ સેનિટાઇઝરનું નામ પ્રકૃતિ સેનિટાઇઝર શા માટે રાખ્યું હશે?

➤ તે તુલસી અને લીમડા જેવાં પ્રાકૃતિક તત્ત્વોથી બનાવવામાં આવ્યું છે તે માટે આવું નામ રાખ્યું હશે.

(7) નીચેના શબ્દોના સમાનાર્થી શબ્દો સેનિટાઇઝરની બોટલ પરની
પાહિતીમાંથી શોધો.

હસ્ત - હાથ

નાજુક - સુકોમળ

તંદુરસ્ત - પ્રકૃતિ

કુદરત - સ્વસ્થ

પ્રશ્ન 7. વિચારો અને લખો.

(1) તમે કઈ કઈ બાબતમાં ધીરજ રાખી શકો છો? એમાંનો કોઈ એક પ્રસંગ વર્ણવો.

➤ હું ઘણી બાબતોમાં ધીરજ રાખું છું. એક વખત મારે મારા ગામથી બહારગામ જવાનું હતું. બસની રાહ જોતો બસ સ્ટેશન ઉપર ઉલો હતો. બસનો સમય થયો હોવા છતાં બસ આવી ન હતી. મને આશા હતી કે બસ આવી જશે. બસસ્ટેશનથી ઘણાં બધાં મુસાફરો બસની રાહ જોઈ ઘરે પાછા જતાં રહ્યાં.

પણ હું ધીરજ રાખી ત્યાં જ બેસી રહ્યો. ધણીવાર પછી બસ આવી
અને હું બસમાં બેસી બહારગામ ગયો. આમ ધીરજ રાખવાથી
આપણા કામ સકળ થાય છે.

(2) તમારા મિત્રએ ચિત્રસ્પર્ધામાં ભાગ લીધો છે. તમે તેને કેવી રીતે
મદદરૂપ થશો?

➤ જો મારા મિત્ર ચિત્ર સ્પર્ધામાં ભાગ લીધો હોય તો હું તેને જરૂરી
મદદ કરીશ. હું તેને ચિત્ર સ્પર્ધા માટે જરૂરી કલર, પેન્સિલ,
માપપદ્ધી, રબર તેની પાસે ન હોય તો હું મારી વસ્તુઓ તેને
આપીશ. સાથે-સાથે ચિત્ર દોરવા માટે જરૂરી મહાવરો પણ કરાવીશ.

Thanks

For watching